TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. gruodžio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2011/7/ES – Kova su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose – 3 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies a punktas – Delspinigiai už pavėluotą mokėjimą – 6 straipsnio 1 ir 2 dalys – Išieškojimo išlaidų kompensavimas – Sąlygos – Nacionalinės teisės aktai, kuriuose numatytas abipusių reikalavimų įskaitymas grįžtamąją galią turinčiu pareiškimu – Reikalavimų, kurių suma mažesnė, išnykimas vienu metu – Poveikis delspinigiams ir žalos atlyginimui“

Byloje C-481/24

dėl *Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie* (Varšuvos miesto apylinkės teismas, Lenkija) 2024 m. birželio 26 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. liepos 10 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

E. sp.j.

prieš

C. sp. z o.o.

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis, ketvirtosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai M. Condinanzi, N. Jääskinen ir R. Frendo (pranešėja),

generalinis advokatas D. Spielmann,

posėdžio sekretorė M. Siekierzyńska, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2025 m. gegužės 14 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *C. sp. z o.o.*, atstovaujamos *adwokat* P. Wróblewska,

– Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna, E. Buczkowska ir D. Lutostańska,

– Belgijos vyriausybės, atstovaujamos S. Baeyens ir P. Cottin,

* Proceso kalba: lenkų.

– Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller, M. Hellmann, R. Kanitz ir J. Simon,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman ir C. S. Schillemans,

– Europos Komisijos, atstovaujamos D. Milanowska ir M. Owsiany-Hornung,

susipažinęs su 2025 m. rugpjūčio 1 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius (OL L 48, 2011, p. 1), 3 straipsnio 1 dalies ir 3 dalies a punkto, taip pat 6 straipsnio 1 ir 2 dalių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bendrovės *E. sp.j.* ir bendrovės *C. sp. z o.o.* ginčą dėl atsisakymo sumokėti, grindžiamo jų abipusių reikalavimų įskaitymu grįžtamąją galią turinčiu pareiškimu.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 Direktyvos 2011/7 3 ir 12 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(3) Pagal ekonominės veiklos vykdytojų sudarytus komercinius sandorius ar jų su viešosios valdžios institucijomis sudarytus komercinius sandorius daug mokėjimų vykdomi vėliau, nei nustatyta sutartyje ar bendrosiose komercinėse sąlygose. <…> Toks pavėluotas mokėjimas turi neigiamą poveikį likvidumui ir apsunkina finansinį įmonių valdymą. Be to, daromas neigiamas poveikis įmonių konkurencingumui bei pelningumui, nes dėl pavėluoto mokėjimo kreditoriui gali tekti ieškoti išorinio finansavimo. <…>

<…>

(12) Pavėluotas mokėjimas yra sutarties pažeidimas, kuris daugumoje valstybių narių skolininkams yra finansiškai patrauklus dėl mažų arba iš viso netaikomų delspinigių už pavėluotus mokėjimus normų ir (arba) lėtos žalos atlyginimo procedūros. <…>“

4 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šios direktyvos tikslas – kovoti su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir taip didinti įmonių <…> konkurencingumą.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1. komerciniai sandoriai – įmonių sandoriai arba įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoriai, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės arba suteiktos paslaugos;

<…>

4. pavėluotas mokėjimas – mokėjimas, neatliktas per sutartyje arba teisės aktuose numatytą mokėjimo laikotarpį, kai įvykdomi 3 straipsnio 1 dalyje <…> nustatyti reikalavimai;

5. delspinigiai už pavėluotą mokėjimą – teisės aktuose numatyti delspinigiai už pavėluotą mokėjimą arba delspinigiai, nustatyti įmonių susitarimu <…>;

<…>

8. mokėtina suma – pagrindinė suma, kuri turėjo būti sumokėta per sutartyje arba teisės aktuose nustatytą mokėjimo laikotarpį, įskaitant mokėtinus mokesčius, rinkliavas ar kitus mokesčius, nurodytus sąskaitoje faktūroje arba lygiaverčiame reikalavime apmokėti;

<…>“

6 Direktyvos 2011/7 3 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad įmonėms sudarant komercinius sandorius kreditorius turėtų teisę į delspinigius už pavėluotą mokėjimą nereikalaujant priminimo, kai įvykdomi šie reikalavimai:

a) kreditorius įvykdė savo sutartines ir teisines pareigas; ir

b) kreditorius laiku negavo jam priklausančios sumos, išskyrus atvejį, kai skolininkas nėra atsakingas už vėlavimą.

<…>

3. Jei įvykdomi 1 dalyje nustatyti reikalavimai, valstybės narės užtikrina, kad:

a) kreditorius turėtų teisę į delspinigius už pavėluotą mokėjimą nuo dienos, einančios po sutartyje nustatytos mokėjimo dienos arba mokėjimo termino pabaigos;

<…>

5. Valstybės narės užtikrina, kad sutartyje nustatytas mokėjimo laikotarpis neviršytų 60 kalendorinių dienų, išskyrus tuos atvejus, kai dėl to sutartyje aiškiai susitariama kitaip, su sąlyga, kad tai nėra labai nesąžininga kreditoriaus atžvilgiu <…>“

7 Šios direktyvos 6 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad tokiu atveju, jei delspinigiai už pavėluotą mokėjimą, atliekamą pagal komercinį sandorį, tampa mokėtini pagal 3 <…> straipsnį, kreditorius turėtų teisę gauti iš skolininko ne mažesnę kaip nustatytą 40 [eurų] sumą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta nustatyta suma būtų mokėtina nereikalaujant priminimo, kompensuojant kreditoriaus išieškojimo išlaidas.“

Lenkijos teisė

Civilinis kodeksas

8 Klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 1964 m. balandžio 23 d. *Ustawa – Kodeks cywilny* (Įstatymas dėl Civilinio kodekso; *Dz. U.*, 1964 m., 93 pozicija; toliau – Civilinis kodeksas), 498 straipsnyje numatyta:

„1. Kai du asmenys tuo pačiu metu yra vienas kito skolininkas ir kreditorius, kiekvienas iš jų gali įskaityti savo reikalavimą į kitos šalies reikalavimą, jeigu abiejų reikalavimų dalykas yra pinigai arba tos pačios kokybės daiktai, apibūdinami tik pagal jų rūšį, ir abiejų reikalavimų terminas yra suėjęs ir jie gali būti pareikšti teisme arba kitoje valstybės institucijoje.

2. Atlikus įskaitymą, abu reikalavimai padengia vienas kitą iki mažesnės reikalavimo sumos.“

9 Civilinio kodekso 499 straipsnyje numatyta:

„Įskaitymas atliekamas pateikiant pareiškimą kitai šaliai. Pareiškimas turi grįžtamąją galią nuo to momento, kai įskaitymas tapo galimas.“

Įstatymas dėl pernelyg ilgai užlaikomų mokėjimų

10 Klostantis pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos 2013 m. kovo 8 d. *Ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* (Įstatymas dėl kovos su pernelyg ilgai užlaikomais mokėjimais pagal komercinius sandorius; *Dz. U.*, 2013 m., 403 pozicija; toliau – Įstatymas dėl pernelyg ilgai užlaikomų mokėjimų), kuriuo į Lenkijos teisės sistemą buvo perkelta Direktyva 2011/7, 1 straipsnis išdėstytas taip:

„Šiame įstatyme nustatytos konkrečios kreditoriaus teisės ir skolininko pareigos, susijusios su pagal komercinį sandorį atliekamo mokėjimo terminais, šių pareigų nevykdymo pasekmės ir procedūra dėl pernelyg ilgai uždelsto piniginės prievolės įvykdymo.“

11 Šio įstatymo 4 straipsnyje numatyta:

„Šiame įstatyme:

<…>

3) teisės aktuose nustatyti delspinigiai už pavėluotą komercinių sandorių vykdymą:

<…>

b) delspinigiai, lygūs Lenkijos nacionalinio banko nustatytai pagrindinei palūkanų normai, padidintai dešimčia procentinių punktų;

<…>“

12 Minėto įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Išskyrus sandorius, kai skolininkas yra valstybės institucija, komercinius sandorius sudarę kreditoriai turi teisę be atskiro raginimo sumokėti ir, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria dėl didesnės delspinigių normos, gauti teisės aktuose nustatytus delspinigius už pavėluotą mokėjimą už laikotarpį nuo mokėjimo termino pabaigos iki mokėjimo atlikimo dienos, jei įvykdomi visi šie reikalavimai:

1) kreditorius įvykdė savo pareigas;

2) jis negavo mokėjimo per sutartyje nustatytą terminą.

<…>“

13 To paties įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Nuo dienos, kai kreditorius įgyja teisę į 7 straipsnio 1 dalyje nurodytus delspinigius, jis turi teisę be oficialaus pranešimo iš skolininko gauti išieškojimo išlaidų kompensaciją, kurios suma yra:

1) 40 EUR – kai mokėjimo vertė neviršija 5 000 Lenkijos zlotų [(PLN) (apie 1 175 EUR)];

2) 70 EUR – kai mokėjimo vertė yra didesnė nei 5 000 [PLN (apie 1 175 EUR)], bet mažesnė nei 50 000 [PLN (apie 11 750 EUR)];

<…>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

14 Bendrovė E. turi dešimt skolinių reikalavimų bendrovei C., susijusių su transporto paslaugų teikimu; dėl jo buvo išrašytos sąskaitos faktūros ir numatyti mokėjimo terminai, kurių terminas baigėsi 2022 m. vasario–rugsėjo mėn.

15 Kadangi bendrovė C. šių sąskaitų faktūrų neapmokėjo per nustatytą terminą, bendrovė E. pareiškė ieškinį dėl mokėjimo *Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie* (Varšuvos miesto apylinkės teismas, Lenkija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

16 Bendrovė E. prašo priteisti 26 715,60 PLN (apie 6 280 EUR) EUR) sumą kaip bendrą iš minėtų sąskaitų faktūrų išplaukiančių skolinių reikalavimų sumą pridėjus delspinigius pagal Įstatymo dėl pernelyg ilgai užlaikomų mokėjimų 7 straipsnio 1 dalį, apskaičiuotus nuo kiekvienos nesumokėtos

skolos, taikant šio įstatymo 4 straipsnio 3 dalies b punkte nurodytą palūkanų normą, ir, antra, 1 997,29 PLN (apie 470 EUR) – kaip išieškojimo išlaidų kompensaciją pagal šio įstatymo 10 straipsnį dėl pavėluoto kiekvienos iš šių skolų mokėjimo.

17 Bendrovė C. prašo atmesti ieškinį. Ji nurodė, kad sumokėjo bendrovei E. 1 697,40 PLN (apie 400 EUR) ir 2022 m. rugsėjo 2 d. rašte pateikė pareiškimą apie 25 018,20 PLN (apie 5 880 EUR) įskaitymą, kaip tai suprantama pagal Civilinio kodekso 498 ir 499 straipsnius. Bendrovė C. mano, kad taip sumokėjo bendrą 26 715,60 PLN (apie 6 280 EUR) sumą, todėl jos skola išnyko.

18 Šis įskaitymo pareiškimas buvo grindžiamas reikalavimu atlyginti žalą – jį bendrovė C. turėjo bendrovei E. dėl prekės, kurią bendrovė C. patikėjo bendrovei E., sunaikinimo gabenant. Šios skolos sumokėjimo terminas, kurį bendrovė C. nurodė 2022 m. vasario 15 d. oficialiame pranešime, baigėsi 2022 m. kovo 7 d.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškina, kad, pirma, nors įskaitymo pareiškimas buvo susijęs tik su kiekvienos atitinkamos bendrovės mokėtinomis sumomis, bendrovė C. teigia, kad nuo 2022 m. kovo 7 d. bendrovė E. dėl tokio grįžtamąją galią turinčio pareiškimo pagal Civilinio kodekso 499 straipsnį neteko teisės reikalauti palūkanų ir žalos atlyginimo, numatytų atitinkamai Įstatymo dėl pernelyg ilgai užlaikomų mokėjimų 7 straipsnio 1 dalyje ir 10 straipsnio 1 dalyje. Iki šios datos atsirado tik vienas iš dešimties bendrovės E. reikalavimų.

20 Antra, bendrovė E. neneigė savo atsakomybės už bendrovės C. nurodytą žalą, bet ginčijo patį įskaitymo pareiškimo veiksmingumą ir šios žalos dydį. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas patikslina, kad žalos dalis, kurios neapima šis pareiškimas, yra kitos jo nagrinėjamos bylos dalykas.

21 Šis teismas mano, kad pagrindinėje byloje kyla klausimas, kokį poveikį pagal Civilinio kodekso 499 straipsnį grįžtamąją galią turintiems įskaitymo pareiškimams turi iš Įstatymo dėl pernelyg ilgai užlaikomų mokėjimų kylančios teisės.

22 Minėtas teismas nurodo, kad šioje nuostatoje įtvirtinta teisinė fikcija, pagal kurią įskaitymo pareiškimas taikomas atgaline data nuo to momento, kai įskaitymas tapo įmanomas, t. y. kai šį pranešimą pateikusio asmens reikalavimas tapo vykdytinas dėl mokėjimo termino pabaigos. Vis dėlto, jo nuomone, šiuo atgaliniu veikimu gali būti pažeidžiamos Direktyvos 2011/7 3 straipsnio 1 dalis, 3 dalies a punktas ir 6 straipsnio 1 ir 2 dalys.

23 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, pirma, kad dėl minėto galiojimo atgaline data prarandama teisė reikalauti ne tik delspinigių, bet ir išieškojimo išlaidų atlyginimo. Nors šios išlaidos gali būti susijusios su keliais skoliniais reikalavimais, taigi būti mokėtinos kelis kartus, jas galima padengti vienu abipusiu reikalavimu, už kurį minėtos išlaidos gali būti mokėtinos tik vieną kartą. Tokia situacija galėtų pakenkti vienam iš kreditorių.

24 Antra, šis teismas pažymi, kad už Direktyvoje 2011/7 numatytus skolinius reikalavimus dėl jų sutartinio pobūdžio taikomos didesnės palūkanos nei už kitus skolinius reikalavimus, kaip antai bendrovės C. reikalavimą atlyginti žalą, kuriais galima remtis grindžiant įskaitymo pareiškimą.

25 Trečia, minėtas teismas nurodo, kad įskaitymas yra keliose nacionalinės teisės sistemose žinomas mechanizmas, pagal kurį galima skirtingai apibrėžti jo požymius, be kita ko, kiek tai susiję su galimu galiojimu atgaline data ir pasekmėmis teisei reikalauti delspinigių už pavėluotą mokėjimą ir minimaliai kompensacijai, numatytoms nacionalinės teisės aktuose, kuriais perkeliama Direktyva 2011/7. Tokių skirtumų buvimas prieštarautų „suderinimo principui“.

26 Ketvirta, tas pats teismas nurodo, kad, kai įskaitymo pareiškimas pateikiamas pasibaigus terminui, kuriam suėjus šiame pareiškime nurodyto asmens skoliniai reikalavimai tapo vykdytini, šis asmuo jau gali imtis veiksmų, kad juos išieškotų, ir nežinoti, kad vėliau bus atliktas įskaitymas, o tai trukdytų jam susigrąžinti su šiuo išieškojimu susijusias išlaidas.

27 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie* (Varšuvos miesto apylinkės teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar [Direktyvos 2011/7] 3 straipsnio 1 dalis, 3 dalies a punktas ir 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kuriose numatyta, kad delspinigiai už pavėluotą mokėjimą ir išieškojimo išlaidų kompensacija kreditoriui neturi būti mokami, kai skolininkas, pasibaigus sutartyje nustatytam mokėjimo terminui, patenkino kreditoriaus reikalavimą atlikdamas įskaitymą, kuris pagal įstatymą turi grįžtamąją galią nuo to momento, kai įskaitymas tapo galimas?“

Dėl prejudicinio klausimo

28 Savo vieninteliu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 2011/7 3 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies a punktas bei 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias delspinigiai už pavėluotą mokėjimą ir išieškojimo išlaidų kompensacija neturi būti mokami kreditoriui, kai skolininkas, pasibaigus sutartyje nustatytam mokėjimo terminui, pateikdamas pareiškimą dėl įskaitymo sumokėjo mokėtiną sumą dėl šio pareiškimo grįžtamosios galios nuo to momento, kai tas įskaitymas tapo galimas.

29 Remiantis suformuota jurisprudencija aiškinant Sąjungos teisės normą reikia atsižvelgti ne tik į jos tekstą, bet ir į kontekstą bei teisės akto, kuriame ji įtvirtinta tikslus (žr. 1983 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12 punktą ir 2025 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft Frankfurt am Main (Grynųjų pinigų eksportas į Rusiją)*, C-246/24, EU:C:2025:295, 18 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

30 Nagrinėjamu atveju, kiek tai susiję su nuostatomis, kurias prašoma išaiškinti, reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2011/7 3 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi užtikrinti, kad įmonių komerciniuose sandoriuose kreditorius turėtų teisę į delspinigius už pavėluotą mokėjimą nereikalaujant priminimo, jei įvykdytos dvi sąlygos – jis turi būti įvykdęs įsipareigojimus ir laiku negavęs jam priklausančios sumos, išskyrus atvejį, kai skolininkas nėra atsakingas už vėlavimą.

31 Pagal šios direktyvos 3 straipsnio 3 dalies a punktą, jeigu šios sąlygos įvykdytos, kreditorius turi teisę į delspinigius nuo dienos, einančios po sutartyje nustatytos mokėjimo dienos arba mokėjimo termino pabaigos.

32 Minėtos direktyvos 6 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog valstybės narės užtikrina, kad tokiu atveju, jei delspinigiai už pavėluotą mokėjimą, atliekamą pagal įmonių komercinius sandorius, tampa mokėtini pagal jos 3 straipsnį, kreditorius turėtų teisę gauti iš skolininko ne mažesnę kaip nustatytą 40 EUR sumą. Be to, šio 6 straipsnio 2 dalyje valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad ši nustatyta suma būtų mokėtina nereikalaujant priminimo, kompensuojant kreditoriaus išieškojimo išlaidas.

33 Taigi šie delspinigiai už pavėluotą mokėjimą ir teisė į minimalią nustatytą sumą, numatyti Direktyvoje 2011/7, tampa taikytini automatiškai pasibaigus šios direktyvos 3 straipsnio 3–5 dalyse nustatytam mokėjimo terminui, jei tenkinamos šio straipsnio 1 dalyje nustatytos sąlygos (2023 m. gegužės 4 d. Sprendimo *ALD Automotive*, C-78/22, EU:C:2023:379, 25 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

34 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad iš šio sprendimo 30–32 punktuose nurodytų nuostatų formuluotės nematyti, kad jomis reglamentuojamos sąlygos, kuriomis šiuos delspinigius ir šią nustatytą sumą atitinkantys skoliniai reikalavimai prireikus gali išnykti, be kita ko, dėl to, kad, kaip pagrindinėje byloje, išnyko pagrindinis skolinis reikalavimas, iš kurio jie kyla.

35 Tokį pažodinį aiškinimą patvirtina šių nuostatų kontekstas. Iš tiesų Direktyvoje 2011/7 numatyta, kad kreditoriaus teisė gauti tokius delspinigius ir šią nustatytą sumą atsiranda dėl „pavėluoto mokėjimo“. Kaip matyti iš Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 4 punkte, siejamame su jos 3 straipsnio 1 dalimi, esančios apibrėžties ši sąvoka apima mokėjimą, neatliktą per sutartyje arba teisės aktuose numatytą mokėjimo laikotarpį, jei kreditorius įvykdė savo sutartines ir teisines pareigas ir negavo jam priklausančios sumos, išskyrus atvejį, kai skolininkas nėra atsakingas už vėlavimą.

36 Be to, šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „priklausanti suma“ apibrėžta jos 2 straipsnio 8 punkte kaip reiškianti pagrindinę sumą, kuri turėjo būti sumokėta per sutartyje arba teisės aktuose nustatytą mokėjimo laikotarpį ir kuri turi apimti mokėtinus mokesčius, rinkliavas ar kitus mokėjimus.

37 Vis dėlto nei šiose apibrėžtyse, nei šio 2 straipsnio 5 punkte pateiktoje sąvokos „delspinigiai už pavėluotą mokėjimą“ apibrėžtyse, nei jokioje kitoje šios direktyvos nuostatoje nenumatytos sąlygos, kuriomis šiuos delspinigius ir šią nustatytą sumą atitinkantys reikalavimai prireikus gali išnykti.

38 Šio sprendimo 34 punkte pateiktą aiškinimą taip pat patvirtina Direktyvos 2011/7 tikslas. Pagal jos 1 straipsnio 1 dalį tas tikslas – kovoti su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir taip didinti įmonių, visų pirma mažų ir vidutinių, konkurencingumą.

39 Šiuo klausimu iš šios direktyvos 3 konstatuojamosios dalies matyti, kad pavėluoti mokėjimai daro neigiamą poveikį įmonių likvidumui, apsunkina jų finansinį valdymą ir kenkia jų konkurencingumui bei pelningumui. Be to, pagal minėtos direktyvos 12 konstatuojamąją dalį tokie vėlavimai gali būti finansiškai patrauklūs skolininkams, jei už juos nemokami pakankamai dideli delspinigiai.

40 Taigi Teisingumo Teismas laikėsi nuomonės, kad šia direktyva iš esmės siekiama atgrasyti nuo pavėluotų mokėjimų ir apsaugoti kreditorius nuo tokių vėlavimų (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *X (Medicinos įrangos tiekimas)*, C-419/21, EU:C:2022:948, 26 punktas).

41 Vis dėlto iš jurisprudencijos taip pat matyti, kad, siekiant Direktyvos 2011/7 1 straipsnio 1 dalyje nurodyto tikslo, šia direktyva nėra visiškai suderintos visos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, susijusios taisyklės (2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *A (Delspinigių už pavėluotą mokėjimą neišieškojimas)*, C-406/21, EU:C:2022:816, 51 ir 52 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

42 Šioje direktyvoje nustatytos tik tam tikros šią sritį reglamentuojančios taisyklės, tarp kurių – susijusios su delspinigiais už pavėluotą mokėjimą ir išieškojimo išlaidų kompensacija (2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *A (Delspinigių už pavėluotą mokėjimą neišieškojimas)*, C-406/21, EU:C:2022:816, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

43 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, kaip savo išvados 39 ir 40 punktuose taip pat pažymėjo generalinis advokatas, Direktyva 2011/7 nesiekiama nustatyti bendro teisinio pagrindo sutartinių prievolių srityje, o tik nustatomos tam tikros specialios taisyklės, kurios turi būti integruotos į nacionalinę civilinę ir komercinę teisę.

44 Taigi, kaip savo išvados 45 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, valstybės narės gali laisvai reguliuoti skolų, susijusių su delspinigiais už pavėluotą mokėjimą ir Direktyvoje 2011/7 numatyta fiksuota suma, išnykimo mechanizmus, pavyzdžiui, taikydamos įskaitymo mechanizmą, tačiau su sąlyga, kad nepažeidžia šios direktyvos tikslų ir nesumažina jos veiksmingumo (šiuo klausimu žr. 2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Nemec*, C-256/15, EU:C:2016:954, 49 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

45 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės mano, kad grįžtamoji galia, kuri pagal nacionalinę teisę automatiškai siejama su įskaitymo pareiškimu, gali būti nesuderinama su šia direktyva, pagal kurią reikalaujama, kad kreditoriui būtų pripažinta teisė reikalauti delspinigių už pavėluotą mokėjimą ir išieškojimo išlaidų kompensacijos, jeigu skola jam buvo sumokėta pasibaigus sutartyje numatytam terminui.

46 Šiuo klausimu, kadangi abipusiai reikalavimai išnyksta ne pranešimo apie įskaitymą pateikimo dieną, o anksčiau, kai įskaitymas tampa įmanomas pagal Civilinio kodekso 499 straipsnį, dėl šių reikalavimų negali atsirasti jokios teisės į delspinigius už pavėluotą mokėjimą, skaičiuojamus nuo jų išnykimo dienos.

47 Be to, kadangi grįžtamąją galią turintis įskaitymo pareiškimas nelemia teisės į šiuos delspinigius praradimo, bet lemia tai, kad ši teisė laikoma niekada neegzistavusia, nesvarbu, kad už įskaitytus reikalavimus pavėluoto mokėjimo atveju galėjo būti taikomi delspinigiai, skaičiuojami pagal skirtingą atitinkamų skolinių reikalavimų teisinį pobūdį (sutartinį ar žalos atlyginimą).

48 Dėl aplinkybės, kad po grįžtamąją galią turinčio pareiškimo dėl įskaitymo kreditorius, kuriam pateiktas toks pareiškimas, neturi teisės į išieškojimo išlaidų kompensaciją, reikia priminti, kad, žinoma, Direktyva 2011/7, visų pirma jos 6 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatomis, siekiama ne tik atgrasyti nuo pavėluotų mokėjimų ir išvengti to, kad skolininkas būtų jais finansiškai suinteresuotas dėl esant tokiai situacijai taikomų nedidelių delspinigių ar jų nebuvimo, bet ir veiksmingai apsaugoti kreditorių nuo tokių vėlavimų užtikrinant kuo didesnę jo patirtų išieškojimo išlaidų kompensaciją (šiuo klausimu žr. 2022 m. spalio 20 d. Sprendimo *BFF Finance Iberia*, C-585/20, EU:C:2022:806, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Vis dėlto iš šios direktyvos 6 straipsnio 1 dalies matyti, kad šioje nuostatoje numatyta teisė į minimalią nustatytą sumą atsiranda tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir numatytosios jos 3 straipsnyje, nuo kurios pradedami skaičiuoti delspinigiai už pavėluotą mokėjimą. Todėl teisė į tokią nustatytą sumą negali atsirasti, nesant teisės į tokius delspinigius.

50 Tiesa, kad kreditorius, negavęs mokėjimo per nustatytą terminą, gali imtis priemonių savo skolai išieškoti ir taip padengti tam tikras išlaidas, kurių jis negalės susigrąžinti dėl pranešimo apie įskaitymą grįžtamosios galios. Tačiau bet kuri įprastai informuota įmonė kreditorė turi numatyti tokio įskaitymo galimybę, kai ji tuo pačiu metu tampa kitos įmonės skolininke ir kreditore.

51 Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 14 ir 18 punktų, reikalavimo atlyginti žalą sumokėjimo terminas, kurį bendrovė C. nustatė 2022 m. vasario 15 d. oficialiame pranešime, baigėsi 2022 m. kovo 7 d., o dešimt bendrovės E. skolinių reikalavimų bendrovei C. buvo susiję su sąskaitomis faktūromis, kuriose numatyti mokėjimo terminai nuo 2022 m. vasario mėn. iki rugsėjo mėn. Tokiomis aplinkybėmis (su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) bendrovės C. galimybė pateikti pareiškimą dėl įskaitymo buvo visiškai numatoma, kiek tai susiję su bendrovės E. skoliniais reikalavimais po 2022 m. kovo 7 d.

52 Vis dėlto, kaip iš esmės nurodė Nyderlandų vyriausybė, Direktyvos 2011/7 tikslų nebūtų laikomasi, jeigu galimi delspinigiai ir išieškojimo išlaidos, patirtos prieš tai, kai pagal atitinkamas nacionalinės teisės nuostatas įskaitymas tapo galimas, nebebūtų mokėtini atitinkamai šaliai dėl to, kad buvo taikytas įskaitymas.

53 Tokiu atveju kreditorius turi pasinaudoti šioje direktyvoje numatytomis teisėmis, todėl jam turi būti skaičiuojami delspinigiai už pavėluotą mokėjimą nuo mokėtinos pagrindinės sumos iki tos dienos, kai tapo galimas įskaitymas, ir iki šios datos patirtų išieškojimo išlaidų kompensacija.

54 Remiantis tuo, kas išdėstyta, į prejudicinį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2011/7 3 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies a punktas bei 6 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinami taip, kad pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias delspinigiai už pavėluotą mokėjimą ir išieškojimo išlaidų kompensacija neturi būti mokami kreditoriui, kai skolininkas sumokėjo mokėtiną sumą pasibaigus sutartyje nustatytam mokėjimo terminui, pateikdamas pareiškimą dėl įskaitymo, atsižvelgiant į šio pareiškimo grįžtamąjį poveikį nuo to momento, kai tas įskaitymas tapo galimas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

55 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, 3 straipsnio 1 dalis ir 3 dalies a punktas bei 6 straipsnio 1 ir 2 dalys

turi būti aiškinami taip:

pagal juos nedraudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias delspinigiai už pavėluotą mokėjimą ir išieškojimo išlaidų kompensacija neturi būti mokami kreditoriui, kai skolininkas sumokėjo mokėtiną sumą pasibaigus sutartyje nustatytam mokėjimo terminui, pateikdamas pareiškimą dėl įskaitymo, atsižvelgiant į šio pareiškimo grįžtamąjį poveikį nuo to momento, kai tas įskaitymas tapo galimas.

Parašai.